

Inrichtingsplan

Groot Boerenbos, Oudemolen

Bosgroep Noord-Oost Nederland

Bosgroep Noord-Oost Nederland is een coöperatieve vereniging van bos-, natuur- en landgoedeigenaren. Het is een organisatie van de leden en voor de leden. Het werkgebied van de Bosgroep strekt zich uit over de vier noordelijke provincies (Overijssel, Drenthe, Groningen en Friesland) en de Noordoostpolder. De Bosgroep telt ongeveer 700 leden die samen meer dan 700.000 hectare bos en natuur in bezit hebben. Tot de leden behoren

vooral particuliere bos-, natuur- en landgoedeigenaren, maar ook gemeenten, waterleidingbedrijven, investeringsmaatschappijen en terreinbeherende organisaties. Doelstelling van de Bosgroep is het efficiënt beheren van de bos- en natuurterreinen van de leden.

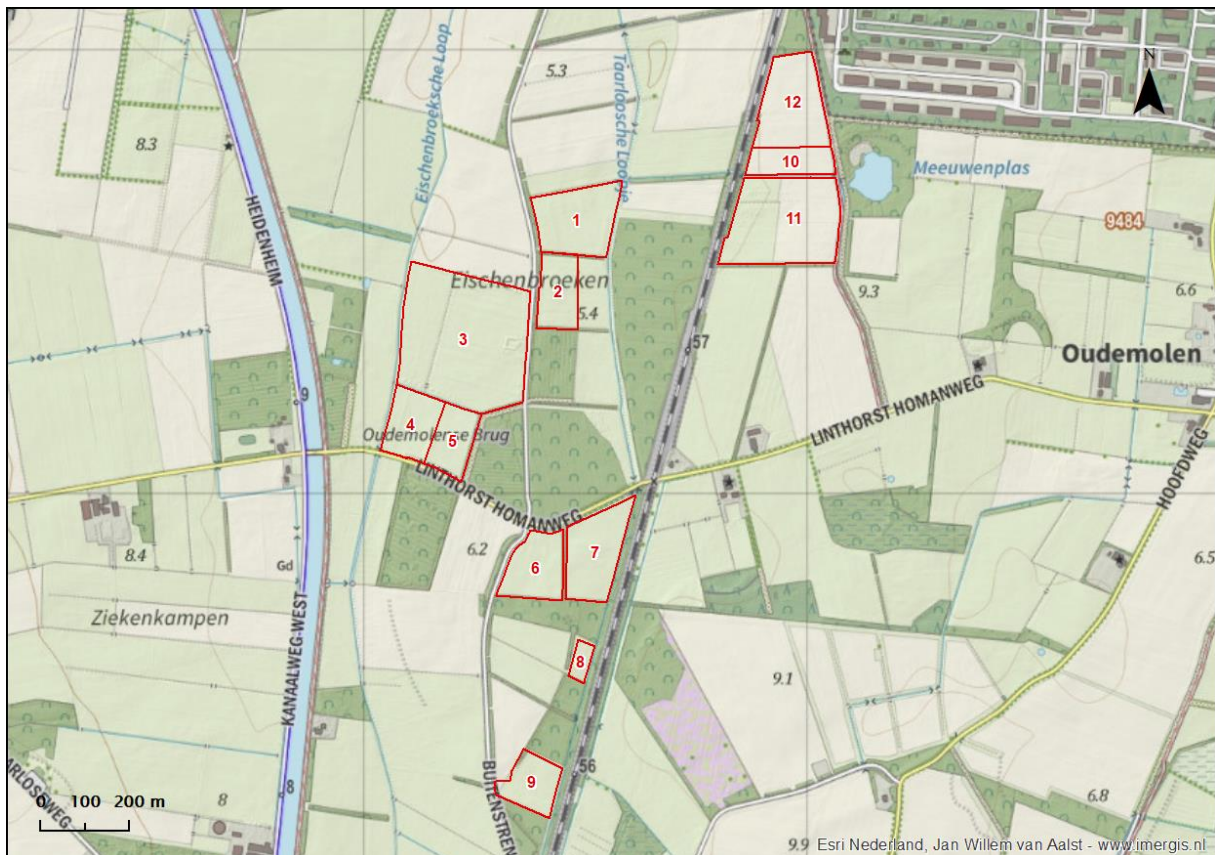
Colofon

Opdrachtgever:	Dhr. M. de Jong
Status:	Definitief
Datum:	6 oktober 2022
Auteur(s):	R. Diertens en ing. W.J.M. Jansen
Toetsing:	Ing. W.J.M. Jansen
Kaartmateriaal:	R. Koekoek
Contactpersoon:	R. Diertens

© Coöperatie Bosgroep Noord-Oost Nederland U.A, oktober 2022
Balkerweg 48a
7738 PB Witharen
t (0523) 745700
www.bosgroepen.nl

1. Inleiding

Dhr. De Jong, de eigenaar van de desbetreffende percelen binnen dit inrichtingsplan, heeft het voornemen om elf agrarische percelen nabij Oudemolen om te vormen naar bos. Verder zal één perceel aan de Linthorst Homanweg van N12.02 Kruiden- en faunarijkgrasland naar bos worden omgevormd. (Tabel 1) Dit voornemen is aangemeld bij de Provincie Drenthe voor financiering vanuit de SKNL. Door de Provincie is hierop een positief advies afgegeven.

Figuur 1: Ligging van de percelen.

In het kader van de SKNL-aanvraag moet voor de realisatie van het bos een inrichtingsplan opgesteld worden. Dhr. De Jong heeft de Bosgroep NON gevraagd dit inrichtingsplan op te stellen. Binnen dit inrichtingsplan wordt advies gegeven over welke potentiële bosbeheertypen kunnen worden ontwikkeld en de benodigde inrichtingsmaatregelen en beheer. Voor deze beheertypen zal na de inrichting en omvorming vervolgens SNL-beheersubsidie worden aangevraagd. Verder bevat dit inrichtingsplan en beplantingsplan met bijbehorende kaart en SSK-raming.

Tabel 1: Overzicht van de percelen.

Perceelnummer	Kadastraal nummer	Huidige functie	Oppervlakte (ha)
1 (Oudemolen)	VRI00-V-754	Agrarisch	2,58
2 (Oudemolen)	VRI00-V-753	Agrarisch	1,3
3 (Oudemolen)	VRI00-V-1083	Agrarisch	8,15
4 (Oudemolen)	VRI00-V-1081	Agrarisch	1,64
5 (Oudemolen)	VRI00-V-1082	Agrarisch	1,35
6 (Oudemolen)	VRI00-V-1924	Agrarisch	1,78
7 (Oudemolen)	VRI00-V-1925	Agrarisch	2,36
8 (Oudemolen)	VRI00-V-1928	Natuur (N12.02)	0,36
9 (Oudemolen)	VRI00-V-1398	Agrarisch	1,4
10 (Oudemolen)	VRI00-W-1923	Agrarisch	1,15
11 (Oudemolen)	VRI00-W-1925	Agrarisch	4,63
12 (Oudemolen)	VRI00-W-1936	Agrarisch	2,8
		Totaal:	29,5 ha

Leeswijzer

In dit inrichtingsplan komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod. Dit is volgens de richtlijnen voor een investeringsplan in het kader van een SKNL-aanvraag (bron: <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/kwaliteitsimpuls-natuur-en-landschap-skn>).

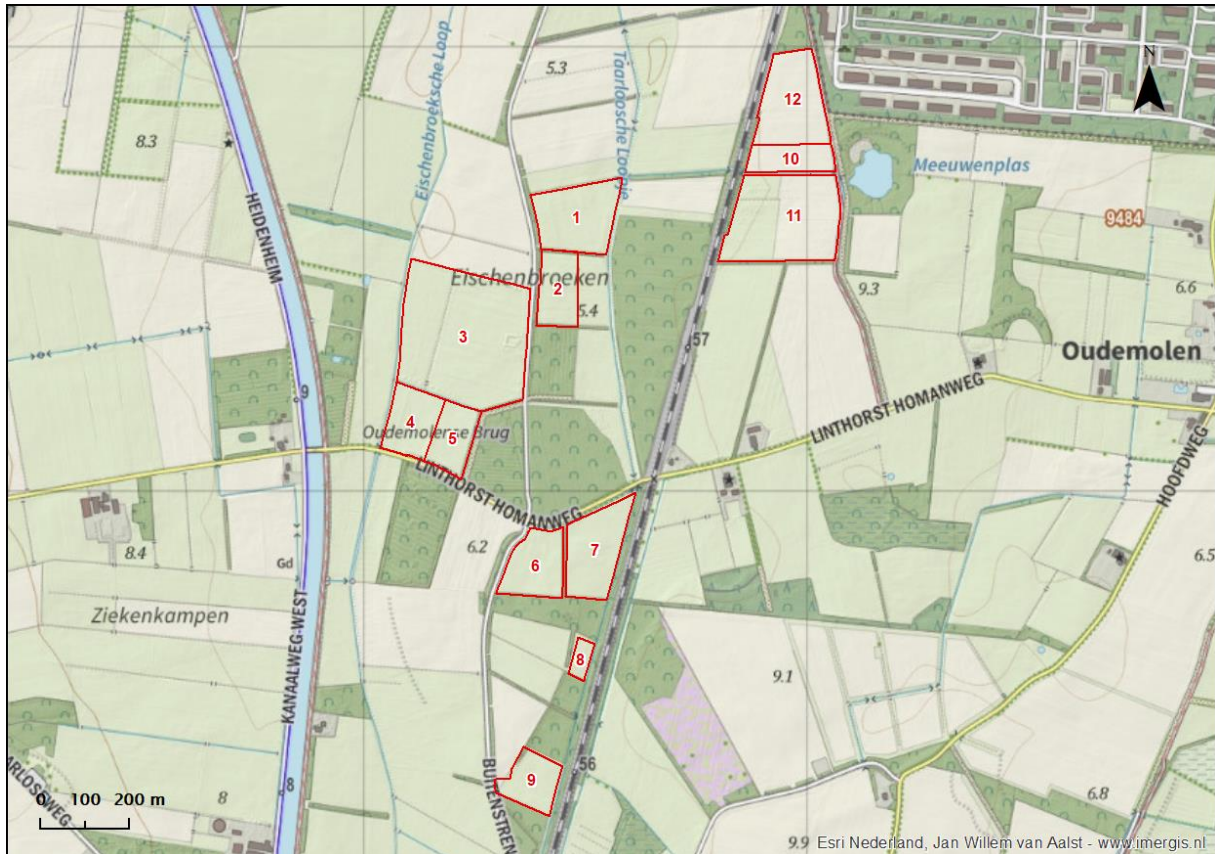
- Beschrijving van de uitgangssituatie
- Beoogde eindsituatie
- De te nemen inrichtings- en beheermaatregelen en lijst met aan te planten soorten, inclusief motivatie
- Tijdsplanning
- Beplantingsplan plus kaart
- Gespecificeerde begroting (SSK-raming)

De laatste twee onderdelen zijn niet opgenomen in dit rapport en worden apart bijgeleverd.

2. Uitgangssituatie

Ten noordoosten van Assen, nabij Oudemolen ligt het eigendom van Dhr. De Jong (figuur 2). Twaalf percelen zullen worden omgevormd van gras- of bouwland naar bos. Op 11 percelen rust momenteel nog een agrarische bestemming en bestaan uit grasland.

Eén perceel heeft momenteel de bestemming natuur en staat als N12.02 Kruiden- en faunarijkgasland in het natuurbeheerplan van de provincie Drenthe. In totaal wordt 29,5 ha omgevormd naar bos (tabel 1).

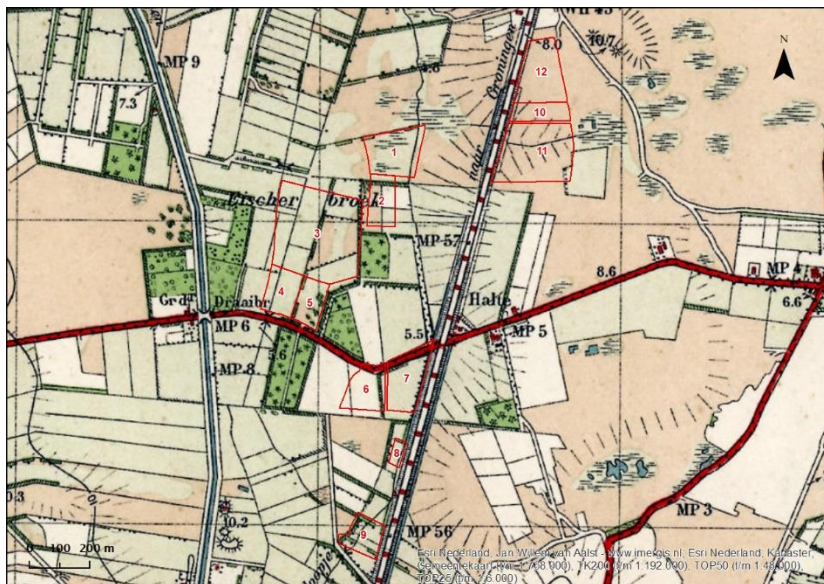
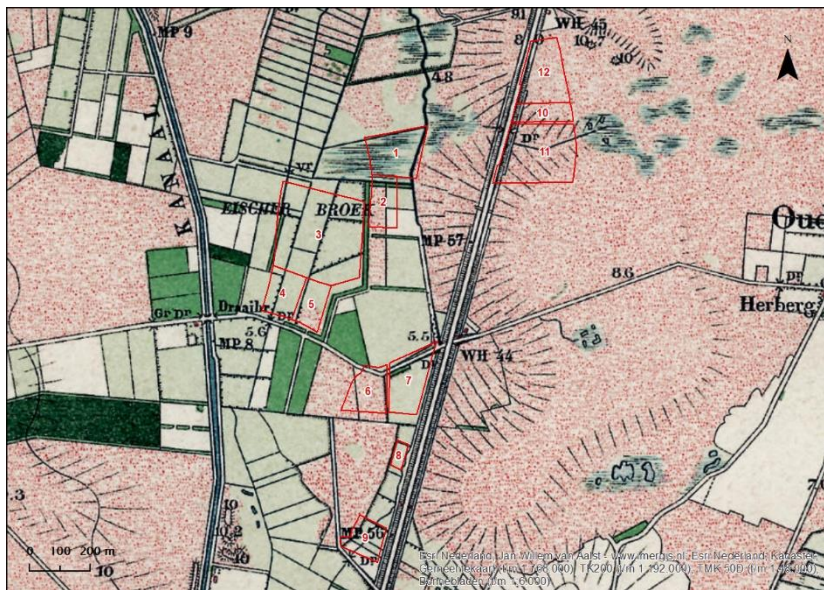
Figuur 2: Ligging van percelen 1 t/m 12 in de Eischenbroeken nabij Oudemolen.

2.1. Historie

Al zeer vroeg in de historie werd het land in de Eischenbroeken (percelen 1 t/m 11), de bovenloop van het Zeegserloopje, in cultuur gebracht voor agrarisch doeleinden. In de Eischenbroeken zijn momenteel nog enkele houtwallen en –singels te vinden die door agrariers werden gebruikt als erfafscheiding.

De eerste bossen in het gebied werden rond het jaar 1900 aangeplant door de familie Linthorst Homan. De overige opstanden kennen een kortere historie. Zo zijn de opstanden ten zuiden van de Linthorst homanweg in de jaren 80 aangelegd en zijn enkele opstanden in het noorden aangeplant middels de SBL-regeling.

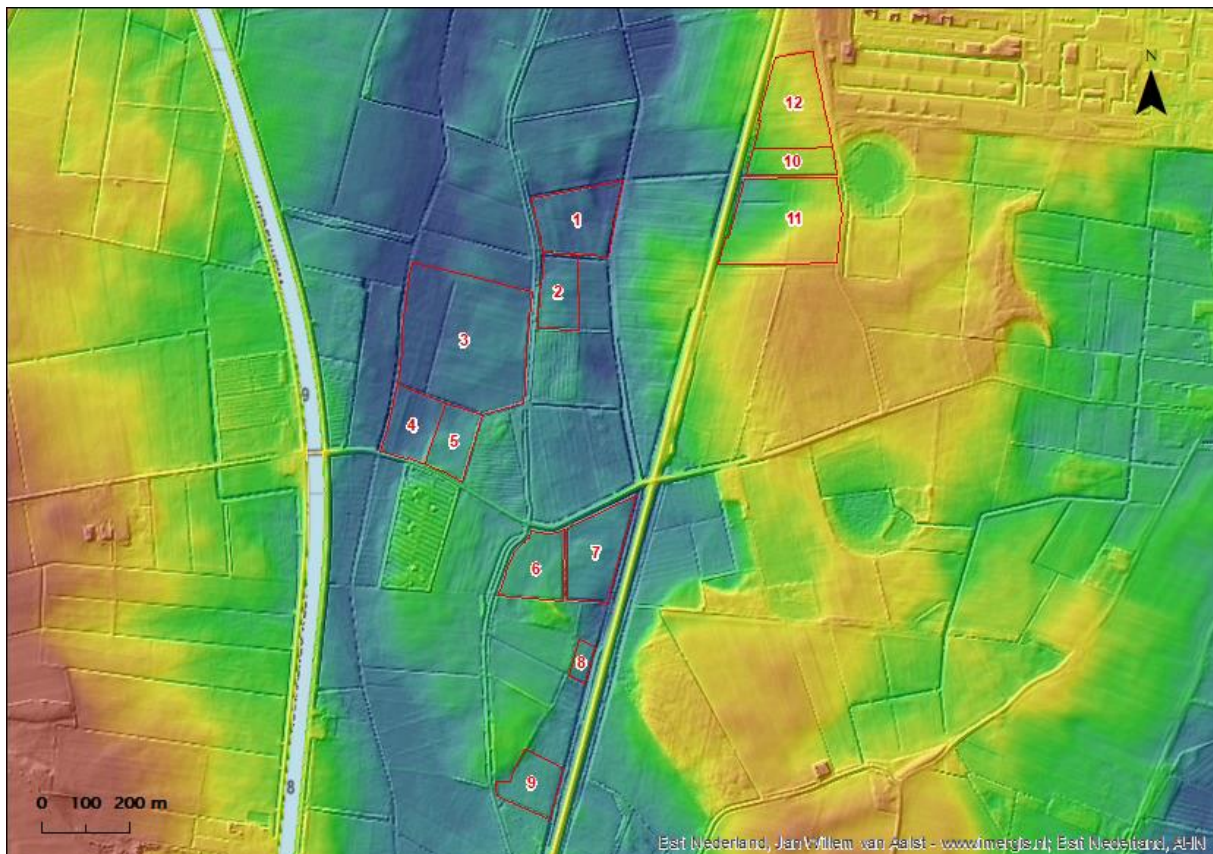
Het omliggende gebied bestond rond 1900 en 1950 hoofdzakelijk uit heide en woeste grond. Rond 1960 werd dit gebied ontwaterd en in agrarisch gebruik genomen. (Figuur 2, 3 en 4)

Figuur 3 en 4: Historische kaarten van de Eischenbroeken van 1900 en 1950.

2.3. Hoogte

Door de ligging in het beekdal van de Eischenbroecksche loop en het Taarloosche loopje liggen de percelen laag in het landschap. De percelen liggen gemiddeld 5,30 meter boven NAP. Binnen de percelen varieert de hoogte doordat de percelen aflopen naar de Eischenbroecksche loop en het Taarloosche loopje. Percelen 5, 6, 7, 10, 11 en 12 liggen ten opzichte van de andere percelen hoger in het landschap. Percelen 5, 6 en 7 liggen ten midden van het beekdal op een lage dekzandrug. Deze percelen liggen gemiddeld op 6,40 boven NAP. Binnen de perceelsgrenzen zelf kan de hoogte ook sterk verschillen. Percelen 10, 11 en 12 ligt grotendeels op de smeltwaterterras. In het westen van de percelen bevindt zich het restant van een pingoruïne. Hierdoor varieert de hoogte tussen de 6 en 9 meter boven NAP binnen de perceelsgrenzen. (Figuur 5)

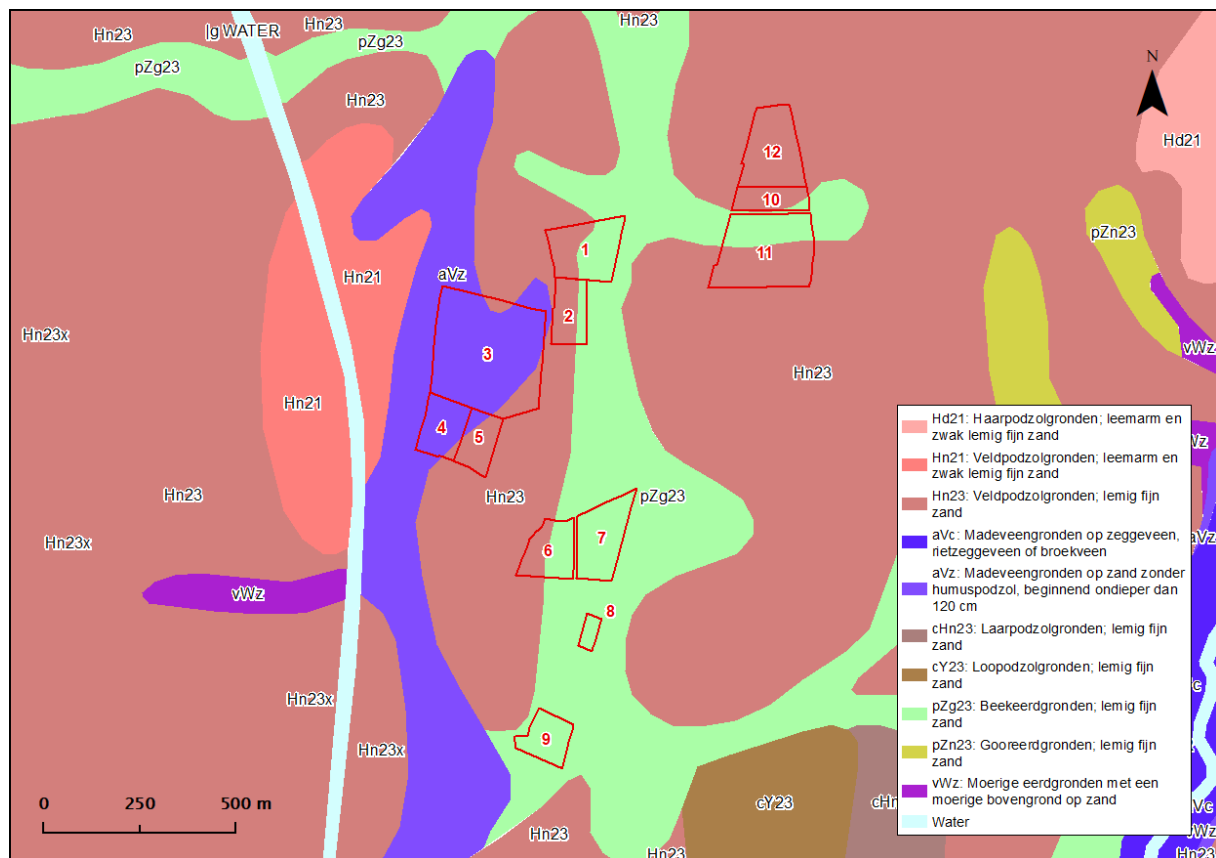
Figuur 5: Hoogtekaart van de Eisenbroecken. Ten midden van de noordelijke en zuidelijke percelen is de lage dekzandrug goed te zien.

2.4. Bodem

De bodem in de Eischenbroek is opgebouwd uit drie bodemtypes. De percelen (3, 4 en 5) die tegen de Eischenbroecksche loop aan liggen, liggen op een madeveen- en veldpodzolgrond. Madeveengrond bestaat uit weinig zand. De eerste 50 centimeter van dit bodemtype bestaat uit voedselrijk veen, broekveen genoemd. Daaronder bevindt zich lemig fijn zand, het moedermateriaal.

De aanwezige veldpodzolgrond is een bodemtype dat kenmerkend is voor laag gelegen gebieden waar in het verleden heide ontgonnen is. Door de lage ligging hadden deze gronden vaak te maken met hoge waterstanden. Door de aanwezigheid van een lage dekzandrug bestaat het moedermateriaal uit lemig fijn zand. Door uitloging van nutriënten is dit bodemtype arm aan basen. Echter zal de bodem als gevolg van het agrarisch gebruik over de jaren heen sterk zijn verrijkt met meststoffen.

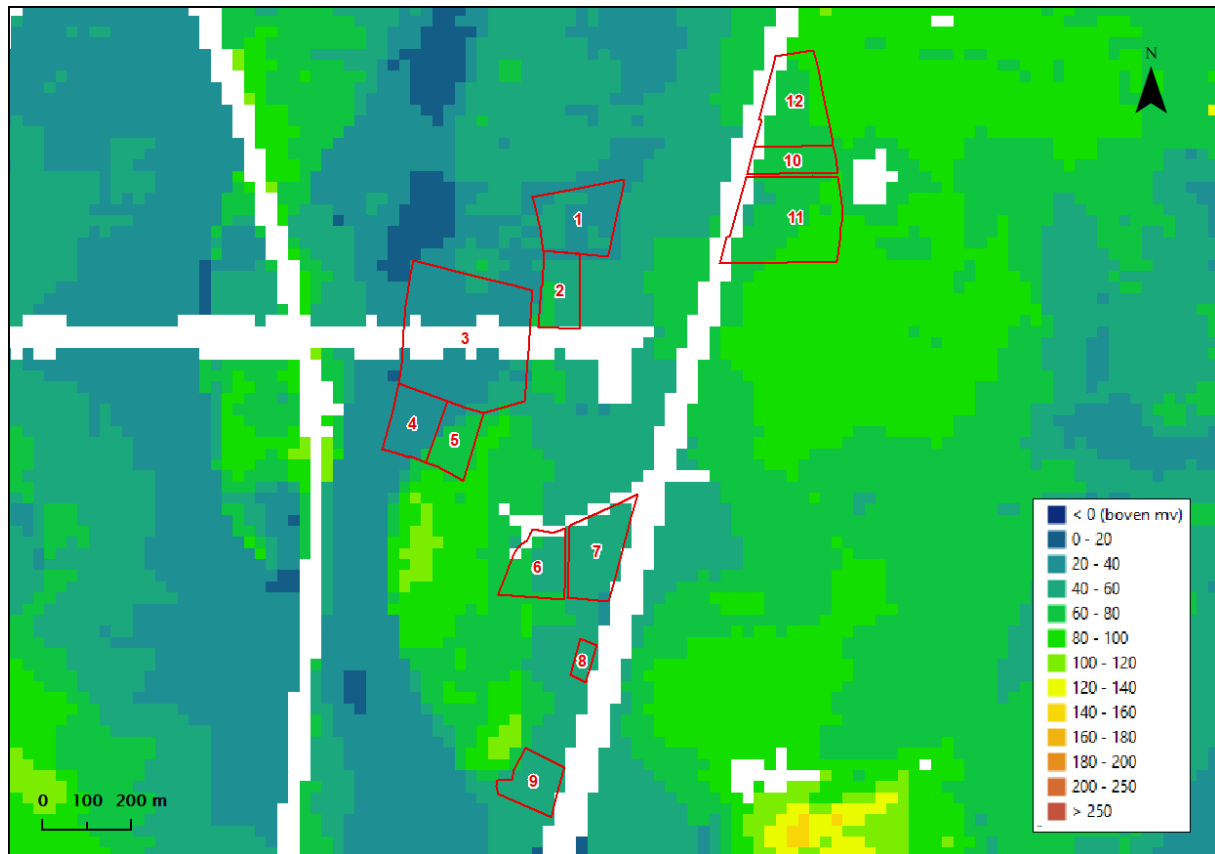
Percelen 1, 2, 6, 10, 11 en 12 liggen (groten)deels op een veldpodzolgrond. Daarnaast liggen de percelen (ook percelen 7, 8, 9 en 11) op een beekgrond. Dit bodemtype is eveneens op een dekzandrug gelegen waardoor het moedermateriaal uit lemig fijn zand bestaat. De toplaag van dit bodemtype bestaat uit een voedselrijke humuslaag.

Figuur 6: Bodemkaart van het volledige gebied.

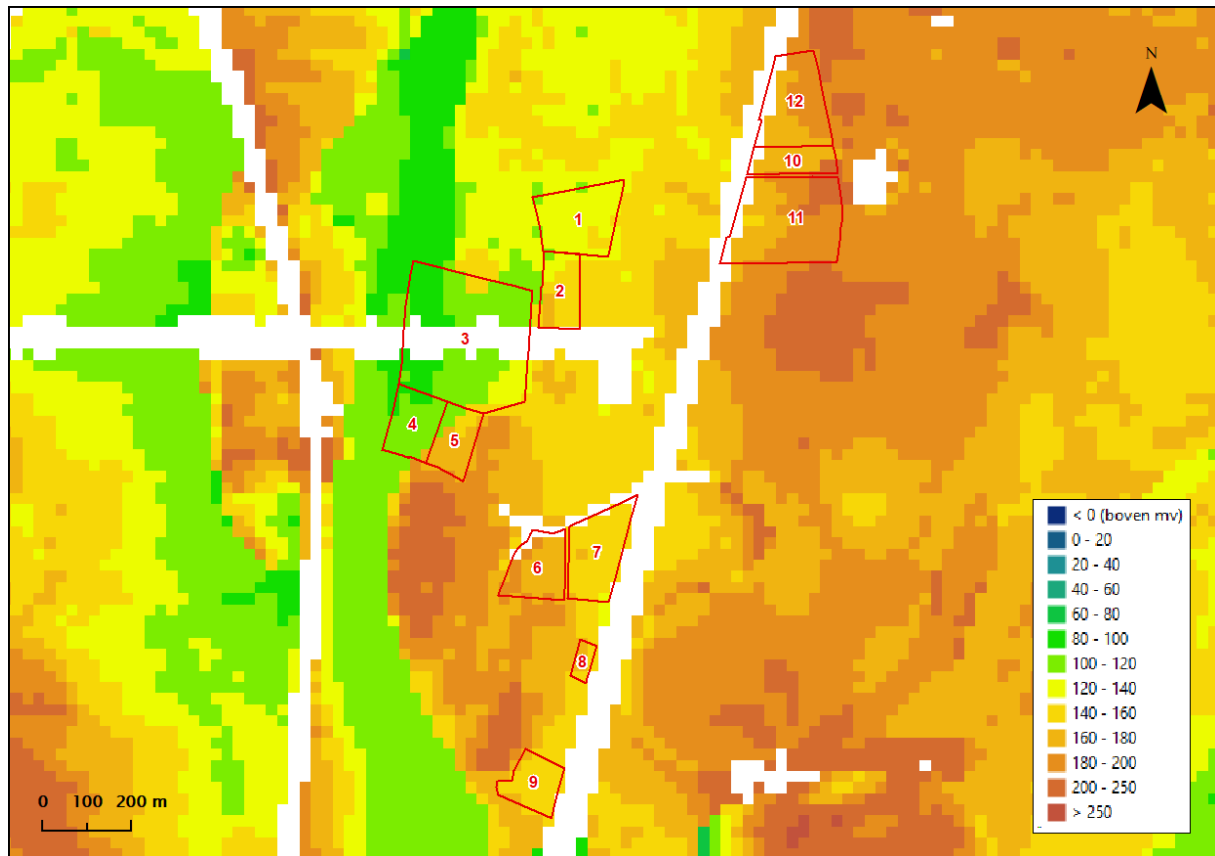
2.5. Hydrologie

De gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) ligt tegen de Eischenbroecksche loop tussen de 20 en 40 centimeter t.o.v. het maaiveld. Aan de oostkant van percelen 1, 3 en 4 ligt de GHG dieper, op gemiddeld 40 tot 60 centimeter beneden het maaiveld. Rondom de dekzandrug varieert de GHG tussen de 60 – 120 centimeter. De GHG van perceel 10, 11 en 12 ligt tussen de 40 – 100 centimeter. (Figuur 7)

Figuur 7: De gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) in de Eischenbroek. De witte delen weerspiegelen het oppervlakte water en spoorweg. Het doorkruisen van de perceel 3 betreft een fout in de beschikbare data.

De gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) is het laagst rondom de dekzandrug en het smeltwaterterras. Hier bereikt het grondwater een diepte tussen de 140 – 250 centimeter t.o.v. het maaiveld. Bij de percelen aan de Eischenbroecksche loop ligt de laagste grondwater stand tussen de 80 en 120 centimeter. (Figuur 8)

Figuur 8: De gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG) in de Eischenbroek. De blauwe delen weerspiegelen het oppervlakte water en spoorweg. Het doorkruisen van perceel 3 betreft een fout in de beschikbare data.

3. Beoogde eindsituatie

Percelen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 en 12 hebben momenteel een agrarische bestemming en zijn door de provincie aangewezen voor functieverandering. Perceel 8 staat momenteel als N12.02 Kruiden- en faunarijkgasland in het natuurbeheerplan. De provincie heeft echter de ambitie om dit perceel om te vormen naar bos.

Het doel van het inrichtingsplan is om de percelen om te vormen naar een klimaatbestendig bos. Met de aanleg van het bos zal een positieve bijdrage worden geleverd aan de biodiversiteit en het herstel van het beekdalsysteem van de Drentsche Aa.

Dit zal worden bewerkstelligd door een gemengd loofbos, met op kleine schaal plaatselijk bijmenging van naaldhout, te ontwikkelen. Bij de plantsoen keuze is het bodemtype en de vochtvoorziening leidend. Daarnaast dient het plantsoen landschappelijk passend te zijn, zo wordt er ook gekeken naar de samenhang met aangrenzende houtopstanden. Voor het ontwikkelen van een natuurlijk bos worden naast boomvormers ook struikvormers aangeplant, aanplant hiervan vindt voornamelijk in de randen plaats vanwege de lichtbehoefte. De door de provincie Drenthe opgestelde richtlijn m.b.t. de aanleg van nieuw bos wordt in acht genomen.

Om met het bos een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit, wordt op verschillende locaties de basis gelegd voor de ontwikkeling van een structuurrijke bosrand. Dit betekent dat er een opgaand bos wordt gecreëerd volgens het zoom-mantel-kern principe. Dit wordt bewerkstelligd door verschillende struikvormers aan te planten. Daarbij zullen verspringingen worden gecreëerd zodat er op den duur verschil in microklimaat ontstaat door schaduwvorming.

Binnen het gebied komen verschillende landschapselementen voor als houtwallen die worden behouden. Dit betekent dat het karakter van de elementen gehandhaafd blijft door niet direct tegen de elementen aan te planten, maar de nieuw aan te leggen houtopstanden minstens op 6 meter afstand van de bestaande elementen te realiseren. Hierdoor zullen zichtlijnen behouden blijven.

Door de aanplant zal tevens een bijdrage worden geleverd aan het herstel van het beekdalsysteem van de Drentsche Aa, zoals in de inrichtingsvisie worden beschreven. Het bos zal op den duur zorgen voor meer beschaduwning van de Eisenbroecksche loop, Taarloosche loopje en het beekdal zelf.

De visie van Dhr. De Jong op het bos is het ontwikkelen van een gemengd natuurbos dat weerbaar en toekomstbestendig is. De doelstelling ligt niet op houtproductie. De beoogde eindsituatie is een gemengd loofbos waarin op de juist groeiplaatsen ook ruimte is voor naaldbomen. Het bos dient daarnaast bij te dragen aan de natuur- en cultuurhistorische waarde van gebied. Behoud van het karakter van de aanwezige landschapselementen is een pré.

Beheertypes

Door de natte omstandigheden op percelen 1, 3, 4, 5, 8, 9 en 10 is beheertype N14.03 Haagbeuken- en essenbos het best passend. Soorten die aangeplant kunnen worden binnen dit beheertype zijn onder andere zwarte els, zachte berk en haagbeuk. Landschappelijk past dit ook aangezien de percelen grenzen aan de Eischenbroecksche loop en het Taarloosche loopje.

Percelen 2, 5, 6, 7, 10 en 12 kennen een droger karakter. Hierdoor is beheertype N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos passend. Om aan te sluiten op het aangrenzend bos kunnen hier boomsoorten als beuk, zomereik, wintereik, winterlinde en haagbeuk worden aangeplant.

Om aangrenzende landbouwpercelen, die in agrarisch gebruik blijven, te ontzien van schaduwvorming, zal bij percelen 1 en 3 aan de noordzijde een strook worden ingericht als N12.02 Kruiden - en faunarijkgasland. Deze strook zal een breedte hebben van minimaal 15 meter.

Binnen perceel 11 zijn de omstandigheden zowel nat als droog. Dit komt doordat het perceel deels in een pingoruïne ligt. Om deze reden is wordt zowel beheertype N14.03 Haagbeuken- en essenbos als N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos aan het perceel toegekend. De boomsoorten die hier worden aangeplant zijn passend voor de betreffende beheertypes.

Tabel 2: Overzicht van de percelen met het beoogde beheertype(n).

Perceelnummer	Kadastraal nummer	Beoogd beheertype	Oppervlakte (ha):
1 (Oudemolen)	VRI00-V-754	N14.03 Haagbeuken- en essenbos en N12.02 Kruiden - en faunarijkgasland	2,58
2 (Oudemolen)	VRI00-V-753	N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos	1,3
3 (Oudemolen)	VRI00-V-1083	N14.03 Haagbeuken- en essenbos	8,15
4 (Oudemolen)	VRI00-V-1081	N14.03 Haagbeuken- en essenbos	1,64
5 (Oudemolen)	VRI00-V-1082	N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos	1,35
6 (Oudemolen)	VRI00-V-1924	N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos	1,78
7 (Oudemolen)	VRI00-V-1925	N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos	2,36
8 (Oudemolen)	VRI00-V-1928	N14.03 Haagbeuken- en essenbos	0,36
9 (Oudemolen)	VRI00-V-1398	N14.03 Haagbeuken- en essenbos	1,4
10 (Oudemolen)	VRI00-W-1923	N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos	1,15
11 (Oudemolen)	VRI00-W-1925	N14.03 Haagbeuken- en essenbos, N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos	4,63
12 (Oudemolen)	VRI00-W-1936	N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos	2,8
Totaal:			29,5 ha

4. Inrichtingsmaatregelen en beheer

In de huidige situatie bestaan de percelen uit grasland dat hoofdzakelijk in de witbolfase zit. De percelen worden veelal omsloten door schouwsloten die in de toekomst bereikbaar moeten blijven voor het waterschap. Daarnaast worden enkele percelen omsloten door houtwallen met zomereik en zwarte els. Aan de percelen grenzen verder enkele bosopstanden, en kruiden – en faunarijkgaslanden (N12.02).

Tabel 3: Overzicht maatregelen.

Perceel	Maatregelen
Perceel 1 t/m 12 (grasland)	– Frezen zode – Spitten bouwvoor – Zaaïen bosplantsoenmengsel – Leveren & plaatsen ree/wildwerend raster – Leveren & inkuilen bosplantsoen – Aanplant bosplantsoen (machinaal)

Plantklaar maken terrein

Om een goede uitgangssituatie te creëren voor het plantsoen dient er als eerst bodembewerking te worden uitgevoerd. De zode van het grasland dient te worden gefreesd waarna vervolgens de bouwvoor wordt gespit. Na uitvoering van bovengenoemde maatregelen zijn de percelen gereed voor aanplant.

Aanplant boomsoorten

De soorten die worden aangeplant worden gekozen op basis van de bodemsoort, grondwatertrap en de potentieel natuurlijke vegetatie (PNV), daarnaast is er rekening mee gehouden om zoveel mogelijk te werken aan een klimaatbestendig bos met voldoende ruimte voor strooiselrijke soorten. Ook wordt aansluiting gezocht op aangrenzende opstanden. De visie van de eigenaar is een gemengd loofbos waarin op de drogere percelen ook een aandeel naaldsoorten wordt aangeplant. Hier zal bij de keuze voor plantsoen rekening mee gehouden worden.

Op basis van deze uitgangspunten en de richtlijnen vanuit de provincie is een boomsoortenverdeling per perceel opgesteld, zoals aangegeven in Tabel 2.

Keuze boomsoorten

De eigenaar heeft als doelstelling een klimaatbestendig bos te realiseren, waarbij natuur de belangrijkste doelstelling is. Plaatselijk is het wenselijk, indien de groeiplaats dit mogelijk maakt, groepsgewijs naalddhout aan te planten zodat er ook in de winter wat groenblijvende boomsoorten aanwezig zijn. Ten eerste is gekeken welke inheemse boomsoorten op deze groeiplaats in Drenthe van oudsher voor komen. Dit zijn boomsoorten als zomereik, wintereik, winterlinde, zachte berk, zwarte els en zoete kers. In de randen komen van nature struiksoorten voor als geoorde wilg, Gelderse roos, gewone vlier, hazelaar, inlandse vogelkers, vuilboom en wilde lijsterbes. Bij de aanplant wordt op deze soorten de nadruk gelegd. Daarnaast worden "nieuwe" soorten als boomhazelaar en elsbos aangeplant met een goede groeiverwachting in een veranderend klimaat, op deze groeiplaats.

Op enkele plekken worden naaldboomsoorten als grove den en douglas bijgemengd.

In het beplantingsplan wordt uitgegaan van de aanplant van 4500 stuks bosplantsoen per hectare. In de overgang van het aan te planten bos naar agrarische percelen wordt een brede mantel van struikvormers aangeplant, deze mantel dient gemiddeld 10 meter breed te zijn, maar mag variëren tussen 5 en 15 meter breed zodat er in de toekomst geen harde overgang ontstaat van de boskern naar de struweelrand.

Tabel 4: Struik- en boomsoortencombinatie per perceel.

Soort	Perceel 1 (N14.03)	Perceel 2 (N15.02)	Perceel 3 (N14.03)	Perceel 4 (N14.03)	Perceel 5 (N15.02)	Perceel 6 (N15.02)	Perceel 7 (N15.02)	Perceel 8 (N14.03)	Perceel 9 (N14.03)	Perceel 10 (N15.02)	Perceel 11 (N14.03/N15.02)	Perceel 12 (N15.02)
Beuk										10%	5%	10%
Boomhazelaar										5%	5%	5%
Douglas		10%			10%					10%		5%
Elsbes					10%				10%			5%
Fladderiep		10%			30%	10%	20%		30%			
Gelderse roos	5%	5%		5%				5%			5%	
Geoorde wilg	5%	5%	5%	5%			5%				5%	
Gewone vlier		5%				5%				5%		
Grauwe wilg	5%		5%	5%			5%				5%	
Grove den										10%		10%
Haagbeuk		15%			10%	10%				10%		10%
Hazelaar		5%										5%
Inlandse vogelkers	5%		5%	5%	5%		5%	5%			5%	
Noorse esdoorn						10%				5%		5%
Vuilboom	5%							5%	5%		5%	
Ruwe berk						10%			5%			
Veldesdoorn						5%						
Vuilboom						5%						5%
Wegedoorn						5%				5%		
Wilde appel									5%		5%	
Wilde kardinaalsmuts		5%			5%							
Wilde lijsterbes									5%	5%		5%
Wintereik						10%				20%		
Winterlinde		10%				10%	5%		10%	5%	5%	5%
Zachte berk	10%	5%	10%				10%				5%	
Zoete kers		5%				10%				10%	5%	10%
Zomereik			10%		20%				30%		25%	20%
Zwarte els	55%	20%	65%	80%	10%	5%	40%	80%			20%	
Zwarte populier	10%					5%	10%	5%				

Bescherming tegen reeën

Bij de aanplant van plantsoen wordt er bescherming aangebracht. De wilddruk van reeën kan leiden tot grote schade en leiden tot verlies van een groot deel van de aanplant. Bij de aanplant op een vlakte wordt er gebruik gemaakt van een reewildwerend raster.

Hydrologie

Tussen en rondom de percelen liggen schouwsloten ten behoeve van de afwatering. De sloten behoeven geen inrichtingsmaatregelen. Wel dienen de schouwsloten bereikbaar te blijven voor het waterschap.

Nazorg

Nadat de boomsoorten aangeplant zijn is het noodzakelijk om nazorg te plegen. Door het plantklaar maken van de bodem wordt er ook voor kruidachtigen een goede uitgangssituatie gecreëerd. Door de grote hoeveelheid stikstofdepositie groeien deze ongewenste soorten hard. Hierbij bestaat de kans dat deze soorten de aanplant gaan beconcurreren en gaan overwoekeren wat leidt tot sterfte van de aanplant. Om te zorgen dat de aanplant slaagt en er zich een gemengd bos kan ontwikkelen kan nazorg noodzakelijk zijn. Er zal jaarlijks twee keer een controle uitgevoerd worden in de zomer om te inventariseren of de aanplant belemmerd wordt door aanwezige grassen en kruiden. Indien nodig wordt dan gezorgd dat de beplanting wordt vrij gemaaid van de concurrerende soorten.

5. Planning

Om de percelen om te vormen zullen de inrichtingsmaatregelen uitgevoerd moeten worden. Het inrichtingsplan wordt ten eerste naar Prolander gestuurd voor een pré-toets. Nadat de pré-toets uitgevoerd en goedgekeurd is, dient dit rapport naar RVO gestuurd te worden.

Wanneer de RVO de plannen goedkeurt en hiervoor financiële middelen beschikbaar stelt, kan het plan uitgevoerd worden.

De goedkeuring zal verwacht worden na enkele weken. De uitvoering zal hierna in werking gesteld worden. Wie de uitvoering op zich neemt en wanneer inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd is momenteel nog niet bekend. Uitvoering zal in ieder geval binnen de gestelde termijn zijn die de SKNL-subsidie voorschrijft.